

ดัชนีราคากลาง สินค้าสัตว์น้ำ องค์การสะพานปลา

FMO Aquatic Products Reference Price Index:

FMO-ARPI

จัดทำโดย
สำนักวิจัยและพัฒนา
ฝ่ายส่งเสริมและโครงการพิเศษ

FMO
องค์การสะพานปลา
เพื่อประมงไทย ยั่งยืน

คำนำ

รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การจัดทำดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ องค์การสะพานปลา หรือ FMO Aquatic Products Reference Price Index (FMO-ARPI) จัดทำขึ้นเพื่อยกระดับข้อมูลราคากลางสินค้าสัตว์น้ำจากรูปแบบรายการราคาประกาศ ไปสู่เครื่องมือเชิงสถิติและเชิงนโยบายที่สามารถใช้ติดตามวิเคราะห์เปรียบเทียบ และพยากรณ์แนวโน้มภาวะตลาดสินค้าสัตว์น้ำได้อย่างเป็นระบบ

การจัดทำรายงานฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการกำหนดกรอบแนวคิดของดัชนี วิธีวิทยาการคำนวณ การจัดรายการสินค้าสำหรับคำนวณดัชนี การวิเคราะห์ผลดัชนีรายสินค้า การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ประมง การพยากรณ์แนวโน้มปี 2569–2570 ตลอดจนข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและระบบเตือนภัยราคาสินค้าสัตว์น้ำสำหรับสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การสะพานปลา

รายงานฉบับนี้จึงมีลักษณะเป็นทั้งเอกสารเชิงวิชาการ เอกสารวิเคราะห์เชิงสถิติและเอกสารข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อให้องค์การสะพานปลาสามารถนำข้อมูลราคากลางมาใช้ประโยชน์ต่อการบริหารจัดการตลาดประมง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และทันต่อสถานการณ์

นายปรีดา ยังสุขสถาพร

ผู้อำนวยการองค์การสะพานปลา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	2
บทสรุปผู้บริหาร	5
บทที่ 1 บทนำ	7
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	7
1.2 วัตถุประสงค์	7
1.3 ขอบเขตการศึกษา	7
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดดัชนีราคา	9
2.2 ความสำคัญของการจัดทำดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ	9
2.3 กรอบแนวคิดของดัชนี FMO-ARPI	10
บทที่ 3 วิธีการจัดทำดัชนี FMO-ARPI	11
3.1 หลักการคำนวณดัชนี	11
3.2 สูตรการคำนวณดัชนีต้นแบบ	11
3.3 สูตรและวิธีการคำนวณดัชนี	12
3.4 การกำหนดรายการสินค้าสัตว์น้ำสำหรับการคำนวณดัชนี	13
3.5 ขั้นตอนการคำนวณ	14
บทที่ 4 วิธีการจัดทำดัชนี FMO-ARPI	15
4.1 ภาพรวมแนวโน้มดัชนี FMO-ARPI	15
4.2 การเปลี่ยนแปลงราคากลางรายสินค้า	16
4.3 การวิเคราะห์ช่วงการเคลื่อนไหวของราคากลาง	17
4.4 สินค้าสัตว์น้ำที่มีราคากลางสูงสุด	17
4.5 ระดับความผันผวนของราคากลางรายสินค้า	18
บทที่ 5 การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ประมง	19
5.1 ปัจจัยด้านอุปทาน	19
5.2 ปัจจัยด้านอุปสงค์	19
5.3 คุณภาพสินค้าและการจำแนกขนาด	20

เรื่อง	หน้า
5.4 ต้นทุนการผลิตและโลจิสติกส์	20
5.5 โครงสร้างตลาดและปัจจัยภายนอก	20
5.6 ฤดูกาลประมงและสภาพภูมิอากาศ	20
5.7 นโยบาย	20
บทที่ 6 การพยากรณ์แนวโน้มปี 2569-2570	21
6.1 เหตุผลในการใช้การพยากรณ์แบบฉากทัศน์	21
6.2 ฉากทัศน์การพยากรณ์	22
6.3 แนวโน้มด้านสถิติการประมงที่ควรติดตาม	22
บทที่ 7 ข้อเสนอเชิงนโยบาย และแนวทางพัฒนา	23
7.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้บริหาร	23
7.2 Roadmap การพัฒนาระบบข้อมูลและดัชนี FMO-ARPI	23
7.3 สรุปเชิงวิชาการ	24
ภาคผนวกคณะผู้จัดทำ	25

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา “เพื่อยกระดับข้อมูลราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ จากรูปแบบรายการราคา ไปสู่เครื่องมือเชิงสถิติที่สามารถใช้ติดตาม วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และพยากรณ์แนวโน้ม ภาวะตลาดสินค้าสัตว์น้ำได้อย่างเป็นระบบ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการตลาดประมง การกำหนด นโยบายการประเมินความเสี่ยงด้านราคา และการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การสะพานปลา

การจัดทำ FMO-ARPI ในระยะต้นแบบกำหนดปีฐานเป็นค่าเฉลี่ยปี 2568 เท่ากับ 100 และกำหนดหน่วยวิเคราะห์เป็น “ชนิดสัตว์น้ำ × ขนาดสินค้า” เนื่องจากสัตว์น้ำชนิดเดียวกันแต่ต่างขนาดอาจมีระดับราคากลุ่มตลาด คุณภาพ และความเคลื่อนไหวของราคาที่แตกต่างกัน การคำนวณดัชนีในระยะต้นแบบใช้วิธีถ่วงน้ำหนักเท่ากัน เนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่เป็นข้อมูลราคากลางรายชนิดและรายขนาดสินค้า แต่ยังไม่มีข้อมูลปริมาณซื้อขายและ มูลค่าซื้อขายจริงรายสินค้าอย่างครบถ้วน

ประเด็น	ข้อสรุปสำหรับผู้บริหาร
วัตถุประสงค์หลัก	พัฒนาราคากลางสินค้าสัตว์น้ำให้เป็นดัชนีอ้างอิงเชิงสถิติและเชิงนโยบาย
ปีฐาน	ค่าเฉลี่ยปี 2568 = 100 เพื่อใช้เปรียบเทียบแนวโน้มปี 2569–2570
หน่วยวิเคราะห์	ชนิดสัตว์น้ำ × ขนาดสินค้า เพื่อสะท้อนความแตกต่างของระดับราคาและตลาด
วิธีคำนวณระยะต้นแบบ	Equally Weighted Price Index หรือดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักเท่ากัน
ผลวิเคราะห์สำคัญ	ดัชนีรวมเคลื่อนไหวในรอบจำกัด แต่มีแรงกดดันจากสินค้าบางรายการที่ปรับลดลงชัดเจน
ข้อควรระวัง	ดัชนีรวมเพียงค่าเดียวอาจบดบังความเสี่ยงรายสินค้า จึงควรมีดัชนีย่อยและ Contribution Analysis
ข้อเสนอหลัก	พัฒนารฐานข้อมูลดิจิทัล รหัสมาตรฐานสินค้า Dashboard ระบบ Early Warning และดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าซื้อขายในระยะต่อไป

ผลการวิเคราะห์ดัชนีต้นแบบพบว่าดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำโดยรวมมีการเคลื่อนไหวอยู่ในกรอบค่อนข้างจำกัด สะท้อนว่าราคากลางของสินค้าหลักในภาพรวมมีเสถียรภาพในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในช่วงครึ่งหลังของปี 2568 ดัชนีเริ่มมีทิศทางอ่อนตัวลง โดยได้รับแรงกดดันจากสินค้าบางรายการที่มีการปรับลดราคาชัดเจน เช่น ปลาจักรผานขนาดเล็ก และปลาน้ำดอกไม้ขนาดเล็ก ขณะที่สินค้าหลายรายการยังคงมีราคาทรงตัว เช่น ปลาจาระเม็ดขาว ปลาอินทรีบางขนาด และปลาลิ้นหมา

ในเชิงเศรษฐศาสตร์ประมง การเปลี่ยนแปลงของดัชนี FMO-ARPI ควรตีความร่วมกับปัจจัยด้านอุปสงค์ อุปทาน ต้นทุนการผลิต โครงสร้างตลาด ฤดูกาลประมง คุณภาพสินค้า และปัจจัยภายนอก เช่น ราคาน้ำมัน

อัตราแลกเปลี่ยน และภาวะการนำเข้า-ส่งออก เนื่องจากราคากลางสินค้าสัตว์น้ำมีได้สะท้อนเฉพาะระดับราคาตลาดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่ยังสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสินค้าเข้าสู่ตลาด ความต้องการบริโภคต้นทุนในห่วงโซ่อุปทาน และความสามารถในการแข่งขันของสินค้าสัตว์น้ำแต่ละกลุ่ม

สำหรับกรอบการพยากรณ์แนวโน้มปี 2569–2570 รายงานเสนอให้ใช้การวิเคราะห์แบบฉากทัศน์ 3 กรณี ได้แก่ กรณีต่ำ กรณีฐาน และกรณีสูง เพื่อสะท้อนความไม่แน่นอนของตลาดประมงในอนาคตโดยการพยากรณ์ดังกล่าวควรถือเป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย มิใช่การทำนายผลลัพธ์ที่แน่นอนและควรมีการทบทวนค่าพยากรณ์อย่างต่อเนื่องตามข้อมูลจริงที่เกิดขึ้น

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สินค้าสัตว์น้ำเป็นสินค้าเกษตรที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสินค้าเกษตรทั่วไป เนื่องจากปริมาณผลผลิตและระดับราคามีความสัมพันธ์กับหลายปัจจัยพร้อมกัน ได้แก่ ฤดูกาลทำการประมง สภาพภูมิอากาศ ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นทำ ต้นทุนพลังงาน ต้นทุนขนส่ง ความต้องการบริโภคในประเทศ การนำเข้า-ส่งออก และพฤติกรรมของผู้บริโภคในตลาดอาหารทะเล ดังนั้น การติดตามราคาสัตว์น้ำจึงไม่ควรพิจารณาเพียงราคาของสินค้าแต่ละชนิดในแต่ละงวดเท่านั้น แต่ควรพัฒนาเป็นระบบดัชนีราคาเพื่อสะท้อนแนวโน้มภาพรวมของตลาดอย่างเป็นระบบ องค์การสะพานปลาในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดประมง มีการประกาศราคากลางสินค้าสัตว์น้ำเป็นรายงวด ซึ่งถือเป็นฐานข้อมูลสำคัญที่สามารถนำมาต่อยอดเป็นเครื่องมือเชิงสถิติและเชิงนโยบายได้ การจัดทำดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ องค์การสะพานปลา หรือ FMO-ARPI จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับข้อมูลราคากลางจากรูปแบบรายการราคา ไปสู่ตัวชี้วัดเชิงสังเคราะห์ที่สามารถใช้ติดตาม วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และพยากรณ์ภาวะตลาดสินค้าสัตว์น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและวิธีวิทยาการจัดทำดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำขององค์การสะพานปลา
2. เพื่อจัดทำดัชนีต้นแบบ FMO-ARPI โดยใช้ข้อมูลราคากลางสินค้าสัตว์น้ำที่มีอยู่ในระยะเริ่มต้น
3. เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มราคากลางสินค้าสัตว์น้ำทั้งในระดับดัชนีรวมและระดับรายสินค้า
4. เพื่อประเมินความผันผวนของราคากลางและระบุสินค้าที่ควรติดตามเป็นพิเศษ
5. เพื่อกำหนดกรอบการพยากรณ์แนวโน้มด้านสถิติการประมงปี 2569–2570
6. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาฐานข้อมูล Dashboard และระบบเตือนภัยด้านราคาสินค้าสัตว์น้ำสำหรับผู้บริหาร

1.3 ขอบเขตการศึกษา

รายการ	ขอบเขต/รายละเอียด
แหล่งข้อมูลหลัก	ข้อมูลประกาศราคากลางสินค้าสัตว์น้ำขององค์การสะพานปลา
ช่วงเวลาวิเคราะห์	ปีฐาน 2568 และข้อมูลต่อเนื่องเพื่อใช้วิเคราะห์แนวโน้มปี 2569–2570 ตามข้อมูลที่มีอยู่
หน่วยราคา	บาทต่อกิโลกรัม
หน่วยวิเคราะห์	ชนิดสัตว์น้ำ × ขนาดสินค้า
วิธีคำนวณระยะต้นแบบ	ดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักเท่ากัน โดยใช้ค่าเฉลี่ยปี 2568 เป็นปีฐานเท่ากับ 100
ข้อจำกัดหลัก	ยังไม่มีข้อมูลปริมาณซื้อขายและมูลค่าซื้อขายจริงรายสินค้าอย่างครบถ้วน จึงยังไม่สามารถถ่วงน้ำหนักตามความสำคัญทางเศรษฐกิจของสินค้าแต่ละรายการได้

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 องค์การสะพานปลา มีเครื่องมือเชิงสถิติสำหรับติดตามภาวะราคากลางสินค้าสัตว์น้ำในภาพรวม
- 1.4.2 ผู้บริหารสามารถใช้ดัชนีประกอบการตัดสินใจด้านการบริหารตลาดประมงและการประเมินความเสี่ยงด้านราคา
- 1.4.3 หน่วยงานสามารถพัฒนารายงานสถานการณ์ตลาดประมงรายเดือนหรือรายไตรมาสได้อย่างเป็นระบบ
- 1.4.4 สามารถต่อยอดสู่ Dashboard และระบบ Early Warning เพื่อเฝ้าระวังราคาสินค้าที่เปลี่ยนแปลงผิดปกติ
- 1.4.5 เป็นฐานสำหรับพัฒนาดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณหรือมูลค่าซื้อขายจริงในอนาคต

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

คำศัพท์	ความหมายเชิงปฏิบัติการในรายงาน
ราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ	ราคากลางที่องค์การสะพานปลาประกาศหรือจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงด้านตลาด
ดัชนีราคา	ตัวชี้วัดที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาเมื่อเทียบกับปีฐาน
ปีฐาน	ช่วงเวลาที่กำหนดให้ค่าดัชนีเท่ากับ 100 ในรายงานนี้ใช้ค่าเฉลี่ยปี 2568
รายการสินค้าสำหรับคำนวณดัชนี	ชุดรายการสินค้าสัตว์น้ำที่ใช้ในการคำนวณดัชนี โดยจำแนกตามชนิดและขนาดสินค้า
ดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักเท่ากัน	วิธีคำนวณที่กำหนดให้สินค้าทุกรายการมีน้ำหนักเท่ากัน
ดัชนีย่อย	ดัชนีที่คำนวณเฉพาะกลุ่มสินค้า เช่น กลุ่มปลาทะเลเศรษฐกิจ กลุ่มกุ้งหรือกลุ่มสินค้าผันผวนสูง
Contribution Analysis	การวิเคราะห์ว่าสินค้าใดมีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของดัชนีรวมมากน้อยเพียงใด

บทที่ 2

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดดัชนีราคา

ดัชนีราคาเป็นเครื่องมือทางสถิติที่ใช้วัดการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาโดยรวมของกลุ่มสินค้าในช่วงเวลาหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาฐานการจัดทำดัชนีมีประโยชน์เนื่องจากราคาสินค้าแต่ละรายการมักเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันทั้งทิศทาง ระดับ และความผันผวนการพิจารณาเฉพาะราคาของสินค้านั้นๆ จึงอาจไม่เพียงพอต่อการสะท้อนภาวะตลาดในภาพรวมดัชนีราคาจึงทำหน้าที่เป็นตัวชี้วัดเชิงสังเคราะห์ที่รวบรวมข้อมูลราคาหลายรายการให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถเปรียบเทียบวิเคราะห์ และติดตามแนวโน้มได้อย่างเป็นระบบในบริบทของสินค้า สัตว์น้ำ การจัดทำดัชนีราคามีความซับซ้อนมากกว่าสินค้าทั่วไป เนื่องจากสินค้าสัตว์น้ำมีลักษณะเฉพาะหลายประการ ได้แก่ ความสดและความเน่าเสียง่าย ความแตกต่างด้านชนิดและขนาดสินค้า ฤดูกาลทำการประมง ความผันผวนของปริมาณผลผลิตจากธรรมชาติ ต้นทุนการออกเรือและโลจิสติกส์ตลอดจนความต้องการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงตามรายได้ของผู้บริโภค การท่องเที่ยว ภาคธุรกิจร้านอาหาร และตลาดส่งออก

2.2 ความสำคัญของการจัดทำดัชนีราคาสัตว์น้ำ

มิติ	ความสำคัญต่อการบริหารจัดการ
การติดตามภาวะตลาด	ช่วยให้เห็นทิศทางราคากลางภาพรวมว่าทรงตัว อ่อนตัว หรือ ปรับเพิ่มขึ้น โดยไม่ต้องพิจารณาราคาที่ละรายการเท่านั้น
การเปรียบเทียบข้ามช่วงเวลา	ทำให้สามารถเปรียบเทียบเดือน ไตรมาส หรือปี ภายใต้อุปฐานเดียวกัน
การพยากรณ์และเตือนภัย	เป็นฐานในการพัฒนาแบบจำลองพยากรณ์และเกณฑ์แจ้งเตือนราคาผิดปกติ
การกำหนดนโยบายและบริหารองค์การ	ใช้ประกอบการวางแผนบริการทำเทียบเรือประมง การสื่อสารกับผู้ประกอบการ และการรายงานต่อผู้บริหารระดับสูง

2.3 กรอบแนวคิดของดัชนี FMO-ARPI

ดัชนี FMO-ARPI ออกแบบเพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของระดับราคากลางสินค้าสัตว์น้ำที่องค์การสะพานปลา ประกาศในแต่ละงวด โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่า “ชนิดสัตว์น้ำ” และ “ขนาดสินค้า” เป็นองค์ประกอบสำคัญที่กำหนดราคา เนื่องจากสินค้าชนิดเดียวกันแต่ต่างขนาดอาจมีตลาดเป้าหมาย คุณภาพ และระดับราคาที่แตกต่างกัน ดังนั้น หน่วยวิเคราะห์ของดัชนีจึงควรกำหนดเป็นชนิดสัตว์น้ำ × ขนาดสินค้า เช่น ปลาเก๋ขนาดเล็ก ปลาเก๋ขนาดกลาง และปลาเก๋ขนาดใหญ่ ควรถือเป็นคนละรายการสินค้าในการคำนวณดัชนี

บทที่ 3

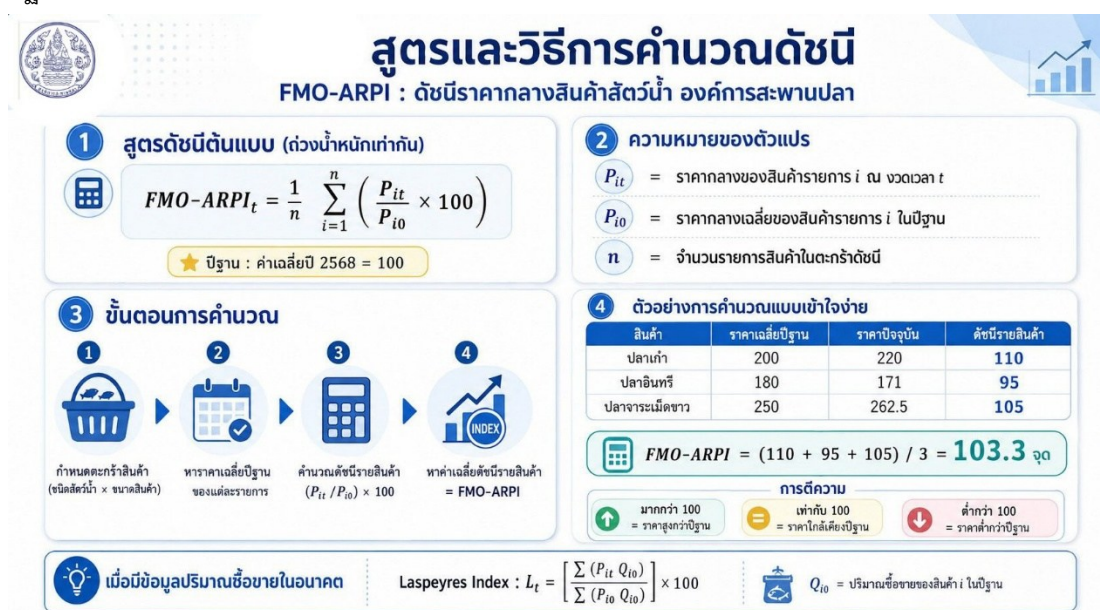
วิธีการจัดทำดัชนี FMO-ARPI

3.1 หลักการคำนวณดัชนี

การคำนวณดัชนี FMO-ARPI มีวัตถุประสงค์เพื่อแปลงข้อมูลราคากลางของสินค้าสำนวนน้ำแต่ละรายการให้เป็นตัวชี้วัดภาพรวมที่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของระดับราคากลางในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างเป็นระบบโดยดัชนีดังกล่าวช่วยให้สามารถเปรียบเทียบระดับราคากลางระหว่างงวด เดือน ไตรมาส หรือปี ได้อย่างมีมาตรฐานภายใต้พื้นฐานเดียวกันในระยะเริ่มต้น เนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่เป็นข้อมูลราคากลางรายชนิดสินค้าและรายขนาดสินค้าแต่ยังไม่มีข้อมูลปริมาณซื้อขายหรือมูลค่าซื้อขายจริงรายสินค้าอย่างครบถ้วน การคำนวณดัชนีจึงใช้วิธีดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักเท่ากัน หรือ Equally Weighted Price Index โดยกำหนดให้สินค้าทุกรายการในตะกร้าดัชนีมีน้ำหนักเท่ากัน วิธีนี้เหมาะสมสำหรับการจัดทำดัชนีต้นแบบ เพราะมีความเรียบง่าย โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถสื่อสารแนวโน้มราคากลางภาพรวมต่อผู้บริหารได้อย่างชัดเจน

3.2 สูตรการคำนวณดัชนีต้นแบบ

ดัชนีรายสินค้าคำนวณจากราคากลางของสินค้าในงวดปัจจุบันเทียบกับราคากลางเฉลี่ยของสินค้ารายการเดียวกันในปีฐาน ดังนี้

ภาพที่ 2 สูตรและวิธีการคำนวณดัชนีราคากลางสินค้าสำนวนน้ำ องค์การสะพานปลา หรือ FMO-ARPI

ภาพดังกล่าวแสดงกระบวนการคำนวณดัชนี FMO-ARPI โดยเริ่มจากการกำหนดรายการสินค้าสำนวนน้ำในรายการดัชนี การคำนวณราคากลางเฉลี่ยของสินค้าแต่ละรายการในปีฐาน และการเปรียบเทียบราคากลางในงวดปัจจุบันกับราคากลางเฉลี่ยของปีฐาน เพื่อแปลงเป็นค่าดัชนีรายสินค้า ก่อนนำมาคำนวณเป็นดัชนีรวม

ทั้งนี้ การใช้วิธีถ่วงน้ำหนักเท่ากันในระยะเริ่มต้นมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาดัชนีต้นแบบ เนื่องจากมีความเรียบง่าย โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อฐานข้อมูลขององค์การสะพานปลา มีความสมบูรณ์มากขึ้น ควรพัฒนาการคำนวณไปสู่ดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณหรือมูลค่าซื้อขาย เพื่อให้ดัชนีสะท้อนความสำคัญทางเศรษฐกิจของสินค้าแต่ละรายการได้แม่นยำยิ่งขึ้น

3.3 สูตรและวิธีการคำนวณดัชนี

การคำนวณดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ องค์การสะพานปลา หรือ FMO Aquatic Products Reference Price Index: FMO-ARPI มีวัตถุประสงค์เพื่อแปลงข้อมูลราคากลางของสินค้าสัตว์น้ำแต่ละรายการให้เป็นตัวชี้วัดภาพรวมที่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของระดับราคากลางในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างเป็นระบบ โดยดัชนีดังกล่าวช่วยให้สามารถเปรียบเทียบระดับราคากลางระหว่างงวด เดือน ไตรมาส หรือปี ได้อย่างมีมาตรฐานภายใต้ปีฐานเดียวกัน

ในระยะเริ่มต้นของการจัดทำดัชนี เนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่เป็นข้อมูลราคากลางรายชนิดสินค้าและรายขนาดสินค้า แต่ยังไม่มียอดปริมาณซื้อขายหรือมูลค่าซื้อขายจริงรายสินค้าอย่างครบถ้วน การคำนวณดัชนีจึงใช้วิธีดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักเท่ากัน หรือ Equally Weighted Price Index โดยกำหนดให้สินค้าทุกรายการที่อยู่ในรายการสินค้าดัชนีมีน้ำหนักเท่ากัน วิธีนี้เหมาะสมสำหรับการจัดทำดัชนีต้นแบบ เนื่องจากมีความเรียบง่าย โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถสื่อสารแนวโน้มราคากลางภาพรวมต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน

หลักการสำคัญของการคำนวณดัชนี คือ การเปรียบเทียบราคากลางของสินค้าสัตว์น้ำแต่ละรายการในงวดปัจจุบันกับราคากลางเฉลี่ยของสินค้านั้นๆ รายการเดียวกันในปีฐาน จากนั้นจึงแปลงเป็นค่าดัชนีรายสินค้า โดยกำหนดให้ค่าปีฐานเท่ากับ 100 หากค่าดัชนีของสินค้านั้นได้สูงกว่า 100 หมายความว่า ราคากลางของสินค้านั้นสูงกว่าระดับราคาเฉลี่ยในปีฐาน ในทางตรงกันข้าม หากค่าดัชนีต่ำกว่า 100 หมายความว่า ราคากลางของสินค้านั้นต่ำกว่าระดับราคาเฉลี่ยในปีฐาน สูตรการคำนวณดัชนีต้นแบบสามารถกำหนดได้ดังนี้

สำหรับการศึกษานี้ เสนอให้กำหนด ค่าเฉลี่ยปี 2568 เป็นปีฐานเท่ากับ 100 เนื่องจากปี 2568 เป็นช่วงเวลาที่ข้อมูลประกาศราคากลางหลายงวด และสามารถใช้เป็นฐานเปรียบเทียบสำหรับการวิเคราะห์แนวโน้มในปี 2569–2570 ได้อย่างเหมาะสม การใช้ค่าเฉลี่ยทั้งปีเป็นฐานจะช่วยลดอิทธิพลของความผันผวนเฉพาะงวด และทำให้ค่าดัชนีสะท้อนระดับราคากลางโดยรวมของปีฐานได้ดีกว่าการใช้ราคาเพียงงวดใดงวดหนึ่งเป็นฐาน

ขั้นตอนการคำนวณดัชนีสามารถอธิบายเป็นลำดับได้ดังนี้ ขั้นแรก คือ การกำหนดรายการสินค้าสัตว์น้ำที่จะใช้ในการคำนวณ โดยพิจารณาจากรายการสินค้าที่มีข้อมูลราคากลางอย่างต่อเนื่องและสามารถเปรียบเทียบข้ามเวลาได้ ขั้นที่สอง คือ การจำแนกสินค้านั้นๆ จากรายการสินค้าสัตว์น้ำดัชนีตามหน่วยวิเคราะห์ “ชนิดสัตว์น้ำ × ขนาดสินค้า” เช่น ปลาเก๋ขนาดเล็ก ปลาเก๋ขนาดกลาง และปลาเก๋ขนาดใหญ่ ให้ถือเป็นคนละรายการสินค้าในการคำนวณ ขั้นที่สาม คือ การคำนวณราคากลางเฉลี่ยของสินค้าแต่ละรายการในปีฐาน ขั้นที่สี่ คือ การนำราคากลางของสินค้า

รายการนั้นในงวดปัจจุบันมาเปรียบเทียบกับราคากลางเฉลี่ยในปีก่อน และคำนวณเป็นดัชนีรายสินค้า และขั้นสุดท้าย คือ การนำค่าดัชนีรายสินค้าทุกรายการมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อให้ได้ค่าดัชนีรวม FMO-ARPI ของงวดนั้น

3.4 การกำหนดรายการสินค้าสำตวั่น้ำสำหรับการคำนวณดัชนี

การกำหนดรายการสินค้าสำตวั่น้ำสำหรับการคำนวณดัชนีราคากลางสินค้าสำตวั่น้ำ องค์การสะพานปลา หรือ FMO-ARPI เป็นขั้นตอนสำคัญในการวางโครงสร้างของดัชนีให้มีความถูกต้อง เหมาะสม และสามารถใช้สะท้อนแนวโน้มราคากลางของสินค้าสำตวั่น้ำได้อย่างเป็นระบบ เนื่องจากดัชนีราคาจะมีความน่าเชื่อถือเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของรายการสินค้าที่นำมาใช้เป็นฐานในการคำนวณ หากรายการสินค้าที่คัดเลือกมีความต่อเนื่อง มีความสำคัญเชิงตลาด และสามารถเปรียบเทียบข้ามช่วงเวลาได้ ดัชนีที่ได้ย่อมสามารถสะท้อนภาวะราคากลางของสินค้าสำตวั่น้ำได้ชัดเจนและมีความหมายในเชิงนโยบายมากยิ่งขึ้น

ในการกำหนดรายการสินค้าสำหรับคำนวณดัชนี ควรพิจารณาจากสินค้าสำตวั่น้ำที่มีข้อมูลราคากลางปรากฏอย่างต่อเนื่องในแต่ละงวดประกาศโดยรายการสินค้าดังกล่าวควรเป็นสินค้าที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบตลาดประมง หรือเป็นสินค้าที่สามารถใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มสินค้าสำตวั่น้ำในภาพรวมได้ ทั้งนี้ การกำหนดรายการสินค้าไม่ควรพิจารณาเฉพาะ “ชนิดสำตวั่น้ำ” เพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาร่วมกับ “ขนาดสินค้า” ด้วย เนื่องจากสำตวั่น้ำชนิดเดียวกันแต่มีขนาดแตกต่างกัน อาจมีระดับราคา คุณภาพ กลุ่มผู้บริโภค และความต้องการของตลาดที่แตกต่างกัน

ดังนั้น หน่วยรายการสินค้าสำหรับการคำนวณดัชนีควรกำหนดในรูปแบบ “ชนิดสำตวั่น้ำ × ขนาดสินค้า” เช่น ปลาเก๋าขนาดเล็ก ปลาเก๋ากลาง และปลาเก๋ายักษ์ ควรถือเป็นรายการสินค้าที่แยกออกจากกันในการคำนวณดัชนี เนื่องจากแต่ละขนาดมีระดับราคาและการเคลื่อนไหวของราคาที่ไม่เหมือนกัน การจำแนกรายการสินค้าในลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ดัชนีสามารถสะท้อนความแตกต่างของโครงสร้างราคาได้อย่างละเอียดและมีความถูกต้องมากขึ้น

นอกจากนี้ การคัดเลือกรายการสินค้าควรคำนึงถึงความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับของข้อมูล ความสม่ำเสมอของชื่อสินค้าและขนาดสินค้าในแต่ละงวด ตลอดจนความเหมาะสมในการนำไปใช้วิเคราะห์เชิงสถิติ และเชิงนโยบาย หากรายการสินค้าใดมีข้อมูลไม่ต่อเนื่องหรือมีการเปลี่ยนแปลงคำเรียกชื่อสินค้าในแต่ละงวด ควรมีการปรับมาตรฐานชื่อสินค้าและกำหนดรหัสสินค้าให้ชัดเจนก่อนนำเข้าสู่กระบวนการคำนวณดัชนี เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลและเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์

ในระยะเริ่มต้น การกำหนดรายการสินค้าสำหรับคำนวณดัชนีอาจเลือกใช้เฉพาะรายการสินค้าที่มีข้อมูลราคากลางต่อเนื่องและสามารถเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจนก่อน เพื่อจัดทำเป็นดัชนีต้นแบบ จากนั้น เมื่อระบบฐานข้อมูลมีความสมบูรณ์มากขึ้น องค์การสะพานปลาควรขยายรายการสินค้าให้ครอบคลุมกลุ่มสำตวั่น้ำที่หลากหลายยิ่งขึ้น เช่น กลุ่มปลาทะเลเศรษฐกิจ กลุ่มสำตวั่น้ำมูลค่าสูง กลุ่มสินค้านำเข้า และกลุ่มสินค้าที่มีความผันผวนด้านราคา เพื่อให้ดัชนี FMO-ARPI สามารถสะท้อนภาวะตลาดสินค้าสำตวั่น้ำได้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป การกำหนดรายการสินค้าสัตว์น้ำสำหรับการคำนวณดัชนีเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนา ดัชนี FMO-ARPI ให้มีความถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการตลาดประมง โดยควรกำหนดรายการ สินค้าอย่างมีหลักเกณฑ์ พิจารณาทั้งชนิดสัตว์น้ำ ขนาดสินค้า ความต่อเนื่องของข้อมูล ความสำคัญเชิงตลาด และความเหมาะสมต่อการนำไปใช้วิเคราะห์เชิงนโยบาย ทั้งนี้ เพื่อให้ดัชนีที่จัดทำขึ้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการ ติดตามแนวโน้มราคากลาง วิเคราะห์ภาวะตลาด และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การสะพานปลาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

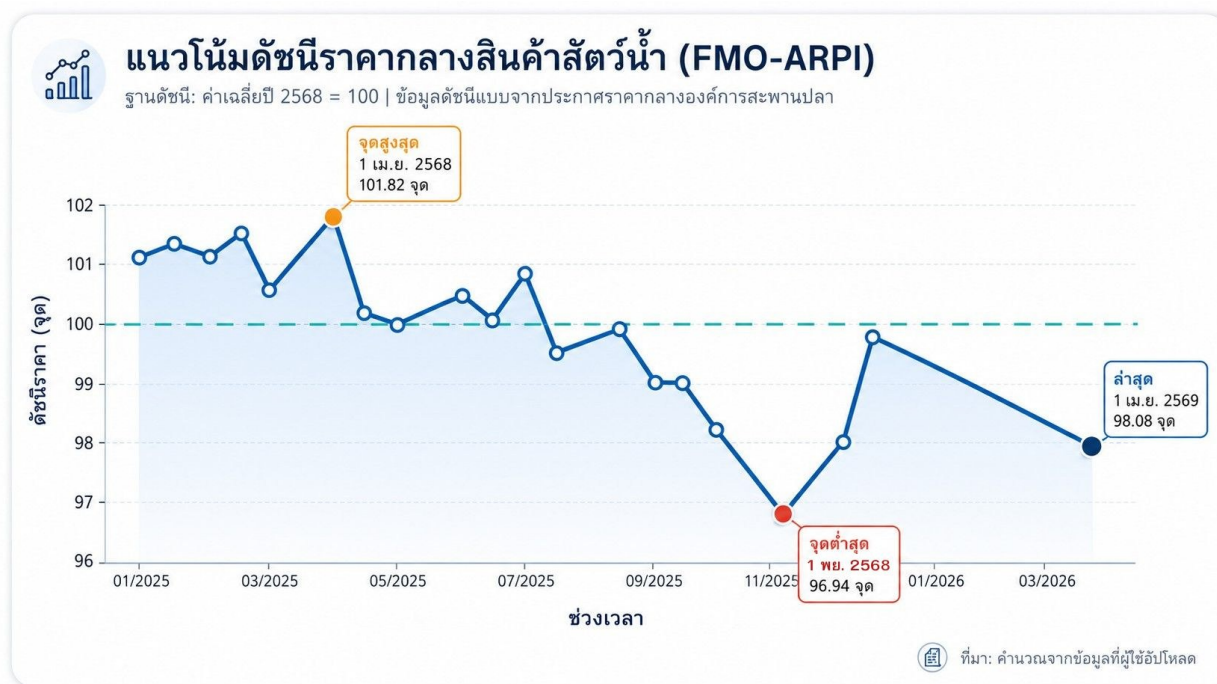
3.5 ขั้นตอนการคำนวณ

1. กำหนดรายการสินค้าสัตว์น้ำที่มีข้อมูลราคากลางต่อเนื่องและสามารถเปรียบเทียบข้ามเวลาได้
2. จำแนกรายการสินค้าเป็นหน่วยวิเคราะห์ “ชนิดสัตว์น้ำ × ขนาดสินค้า”
3. คำนวณราคากลางเฉลี่ยของสินค้าแต่ละรายการในปีฐาน 2568
4. นำราคากลางของสินค้านั้นในงวดปัจจุบันเปรียบเทียบกับราคากลางเฉลี่ยในปีฐาน
5. คำนวณเป็นดัชนีรายสินค้า และนำมาคำนวณเป็นดัชนีรวม FMO-ARPI ของงวดนั้น
6. ตรวจสอบผลดัชนีร่วมกับข้อมูลประกอบ เช่น ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่า ต้นทุน และสถานการณ์ตลาด เพื่อป้องกันการตีความตัวเลขเพียงด้านเดียว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ

4.1 ภาพรวมแนวโน้มดัชนี FMO-ARPI

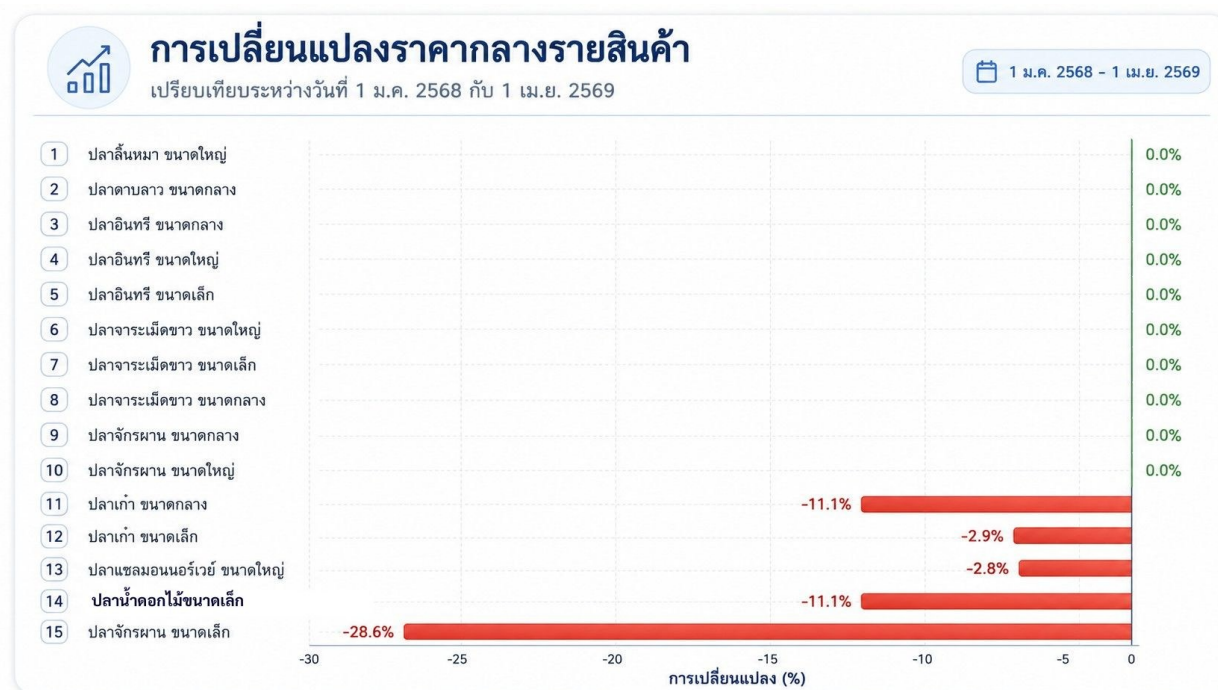

ภาพที่ 3 แนวโน้มดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ องค์การสะพานปลา หรือ FMO-ARPI

จากการคำนวณดัชนีต้นแบบโดยใช้ข้อมูลราคากลางสินค้าสัตว์น้ำที่มีข้อมูลต่อเนื่อง พบว่า ดัชนีราคากลางโดยรวมเคลื่อนไหวในกรอบค่อนข้างจำกัด สะท้อนว่าราคากลางสินค้าหลักมีเสถียรภาพในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในบางช่วงโดยเฉพาะช่วงครึ่งหลังของปีฐาน ดัชนีมีทิศทางอ่อนตัวลงจากสินค้าบางรายการที่ราคาปรับลดลงอย่างชัดเจน ข้อค้นพบสำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีรวมไม่ได้เกิดจากสินค้าทุกรายการเคลื่อนไหวพร้อมกัน แต่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสินค้าบางกลุ่มที่มีความไวต่อภาวะตลาดมากกว่า ดังนั้น การรายงานต่อผู้บริหารควรนำเสนอทั้งดัชนีรวม ดัชนีย่อย และรายการสินค้าที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนี เพื่อป้องกันการตีความภาพรวมคลาดเคลื่อน

ประเด็นวิเคราะห์	ข้อค้นพบ	นัยต่อการบริหาร
ทิศทางดัชนีรวม	เคลื่อนไหวในกรอบจำกัดและมีบางช่วงอ่อนตัว	ควรติดตามต่อเนื่องรายเดือนหรือรายไตรมาส
สินค้าที่กดดันดัชนี	สินค้าบางรายการลดลงชัดเจน เช่น ปลาจักรผานขนาดเล็ก และปลาน้ำดอกไม้ขนาดเล็ก	ควรวิเคราะห์สาเหตุด้านอุปทาน อุปสงค์ และฤดูกาล
สินค้าที่รักษาเสถียรภาพ	สินค้าหลายรายการทรงตัว เช่น ปลาจาระเม็ดขาว ปลาอินทรีบางขนาด และปลาลิ้นหมา	ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบเพื่อดูเสถียรภาพตลาด
ความเสี่ยงในการตีความ	ดัชนีรวมเพียงค่าเดียวอาจบ่งบ่งความเสี่ยงรายสินค้า	ควรพัฒนาดัชนีย่อยและ Contribution Analysis

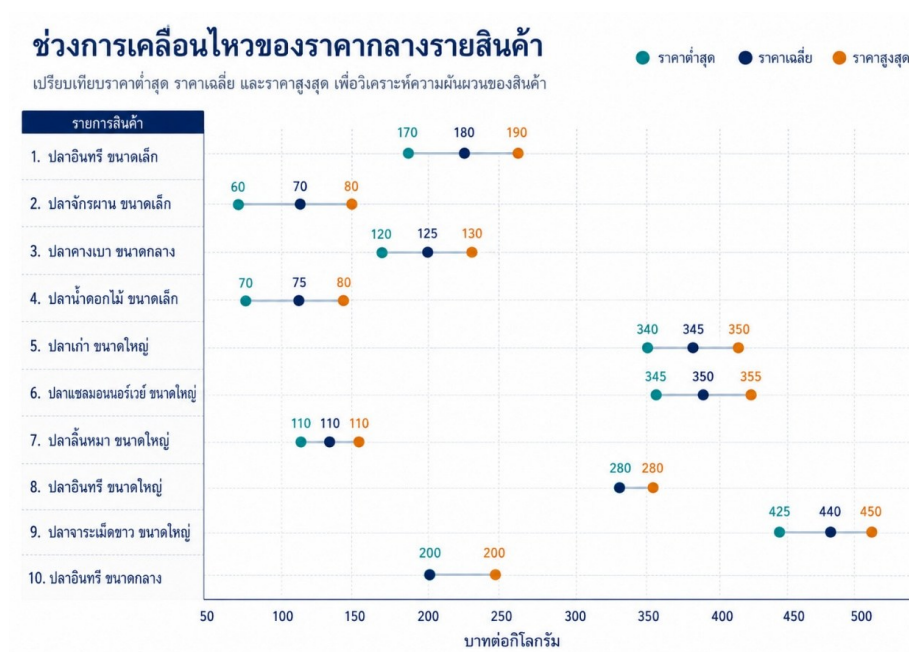
4.2 การเปลี่ยนแปลงราคากลางรายสินค้า

ภาพที่ 4 การเปลี่ยนแปลงราคากลางรายสินค้าสัตว์น้ำ เปรียบเทียบระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2568 กับวันที่ 1 เมษายน 2569

รายการสินค้าสัตว์น้ำส่วนใหญ่มีราคากลางทรงตัวเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงต้นปีฐาน อย่างไรก็ตาม สินค้าบางรายการมีการปรับลดลงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะปลาจักรผานขนาดเล็ก ซึ่งมีอัตราการลดลงสูงสุด สะท้อนว่าแรงกดดันต่อดัชนีรวมมาจากสินค้าบางรายการที่มีความอ่อนไหวต่อภาวะตลาดมากกว่าสินค้ากลุ่มอื่น

4.3 การวิเคราะห์ช่วงการเคลื่อนไหวของราคากลาง

ภาพที่ 5 ช่วงการเคลื่อนไหวของราคากลางรายสินค้าสดวันน้ำ

ช่วงการเคลื่อนไหวของราคากลางรายสินค้าแสดงให้เห็นความแตกต่างของระดับความผันผวนในแต่ละชนิด สินค้า โดยสินค้าที่มีช่วงราคากว้างสะท้อนว่าราคากลางเปลี่ยนแปลงระหว่างงวดค่อนข้างมาก ขณะที่สินค้าที่มีช่วงราคาต่ำหรือราคาต่ำสุดสูงสุดใกล้เคียงกันสะท้อนความมีเสถียรภาพของราคากลางในช่วงเวลาที่ศึกษา

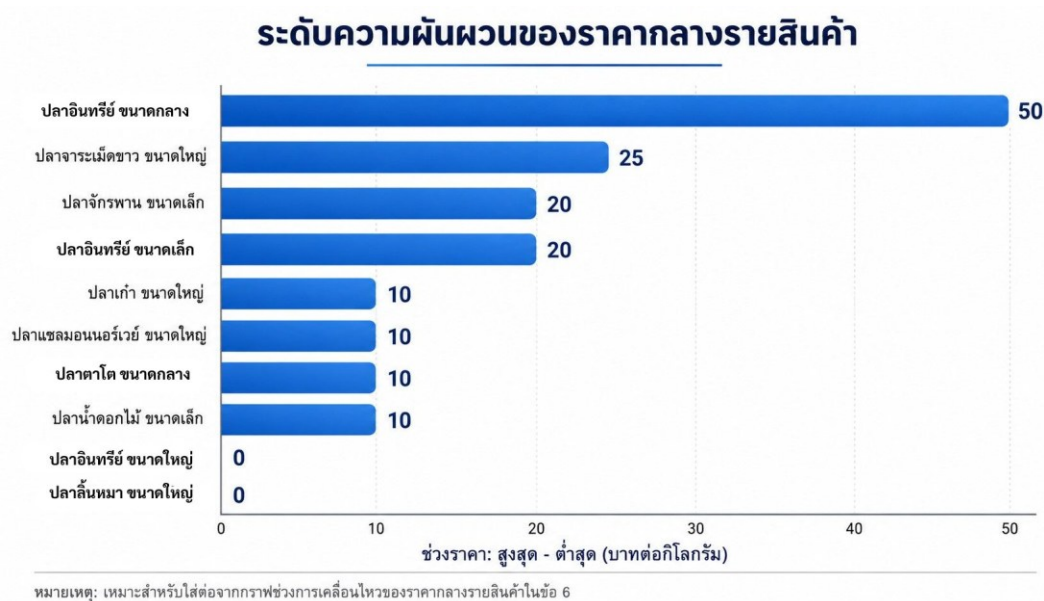
4.4 สินค้าสดวันน้ำที่มีราคากลางสูงสุด

ภาพที่ 6 10 อันดับสินค้าสดวันน้ำที่มีราคากลางสูงสุด

สินค้าสัตว์น้ำที่มีราคากลางสูงสุด คือ กุ้งแม่น้ำขนาดใหญ่ มีราคากลาง 1,200 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมา ได้แก่ ปลาเตาเตี้ยขนาดใหญ่ 800 บาทต่อกิโลกรัม และกุ้งก้ามกรามขนาดใหญ่ 700 บาทต่อกิโลกรัม สะท้อนให้เห็นว่าสินค้ากลุ่มกุ้งและปลาทะเลมูลค่าสูงมีบทบาทสำคัญต่อโครงสร้างราคากลางของตลาดสัตว์น้ำ

4.5 ระดับความผันผวนของราคากลางรายสินค้า

ภาพที่ 7 ระดับความผันผวนของราคากลางรายสินค้าสัตว์น้ำ

ปลาอินทรีขนาดกลางมีช่วงราคากว้างที่สุด เท่ากับ 50 บาทต่อกิโลกรัม สะท้อนถึงความผันผวนของราคากลางในระดับสูง รองลงมา ได้แก่ ปลาจาระเม็ดขาวขนาดใหญ่ มีช่วงราคา 25 บาทต่อกิโลกรัม และปลาจักรพานขนาดเล็กกับปลาอินทรีขนาดเล็ก มีช่วงราคา 20 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่สินค้าบางรายการ เช่น ปลาอินทรีขนาดใหญ่และปลาลิ้นหมาขนาดใหญ่ มีช่วงราคาเท่ากับศูนย์ แสดงถึงเสถียรภาพของราคากลางในช่วงข้อมูลที่ศึกษา

บทที่ 5

การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ประมง

ภาพที่ 7 กรอบการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ประมงที่มีผลต่อราคากลางสินค้าสัตว์น้ำและดัชนี FMO-ARPI

ที่มา: ผู้จัดทำ สังเคราะห์จากกรอบแนวคิดการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ประมงและการจัดทำดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ องค์การสะพานปลา

การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ประมงเป็นส่วนสำคัญในการอธิบายความหมายของการเปลี่ยนแปลงราคากลาง สินค้าสัตว์น้ำเนื่องจากราคาสัตว์น้ำไม่ได้เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านราคาเพียงอย่างเดียวแต่เป็นผลลัพธ์ของปฏิสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ อุปทาน ต้นทุนการผลิต โครงสร้างตลาด ฤดูกาลทำการประมง คุณภาพสินค้า และพฤติกรรมของผู้บริโภค

5.1 ปัจจัยด้านอุปทาน

ปริมาณสัตว์น้ำที่เข้าสู่ตลาดมีบทบาทโดยตรงต่อระดับราคากลาง หากในช่วงเวลาใดมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นทำเพิ่มขึ้นมากกว่าปกติ โดยที่ความต้องการบริโภคไม่ได้เพิ่มขึ้นในระดับเดียวกัน ราคากลางของสินค้านั้นมีแนวโน้มอ่อนตัวลง ในทางตรงกันข้าม หากปริมาณสัตว์น้ำเข้าสู่ตลาดลดลงจากสภาพอากาศแปรปรวน ฤดูกาลประมง ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ต้นทุนการออกเรือที่สูงขึ้น หรือมาตรการบริหารจัดการทรัพยากร ราคากลางอาจมีแนวโน้มปรับสูงขึ้นจากภาวะอุปทานตึงตัว

5.2 ปัจจัยด้านอุปสงค์

ราคาสัตว์น้ำได้รับอิทธิพลจากความต้องการบริโภคของประชาชน ภาคธุรกิจร้านอาหาร โรงแรม การท่องเที่ยว และตลาดส่งออก สัตว์น้ำบางชนิดเป็นสินค้าที่มีตลาดเฉพาะและมีกลุ่มผู้บริโภคที่ยอมรับระดับราคาสูง

เช่น ปลาเก๋า ปลาจาระเม็ดขาว หรือสินค้าที่มีคุณภาพสูง ขณะที่สัตว์น้ำบางชนิดเป็นสินค้าบริโภคทั่วไปซึ่งมีความอ่อนไหวต่อกำลังซื้อของผู้บริโภคมากกว่า

5.3 คุณภาพสินค้าและการจำแนกขนาด

สินค้าสัตว์น้ำมีลักษณะเฉพาะด้านความสด คุณภาพ และความน่าเสถียร ทำให้กลไกการกำหนดราคามีความแตกต่างจากสินค้าอุตสาหกรรมทั่วไป สินค้าที่มีคุณภาพสูง สด สะอาด ขนาดเหมาะสม และสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ มักมีระดับราคาสูงกว่าสินค้าที่มีคุณภาพรองลงมา แม้เป็นสัตว์น้ำชนิดเดียวกันก็ตาม ด้วยเหตุนี้ การวิเคราะห์ราคาจึงต้องพิจารณาชนิด ขนาด คุณภาพ และลักษณะตลาดร่วมกัน

5.4 ต้นทุนการผลิตและโลจิสติกส์

ต้นทุนการผลิตและต้นทุนโลจิสติกส์เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อราคาสินค้าสัตว์น้ำ โดยเฉพาะต้นทุนน้ำมัน เชื้อเพลิง ค่าแรง ค่าอาหารสัตว์น้ำ ต้นทุนการเก็บรักษาความเย็น ค่าขนส่ง และค่าใช้จ่ายในการกระจายสินค้า หากต้นทุนเหล่านี้ปรับตัวสูงขึ้น ผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานประมงอาจมีแรงกดดันในการปรับราคาขายหรือราคากลางให้สูงขึ้น

5.5 โครงสร้างตลาดและปัจจัยภายนอก

สัตว์น้ำแต่ละชนิดมีระดับการแข่งขันและช่องทางจำหน่ายที่แตกต่างกัน สินค้าบางชนิดมีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมาก ราคาจึงเคลื่อนไหวตามภาวะตลาดค่อนข้างชัดเจน ขณะที่สินค้าบางชนิดมีตลาดเฉพาะ มีผู้ประกอบการจำกัด หรือพึ่งพาการนำเข้า ทำให้ราคาอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก เช่น อัตราแลกเปลี่ยน ราคาสินค้าโลก และต้นทุนการนำเข้า

5.6 ฤดูกาลประมงและสภาพภูมิอากาศ

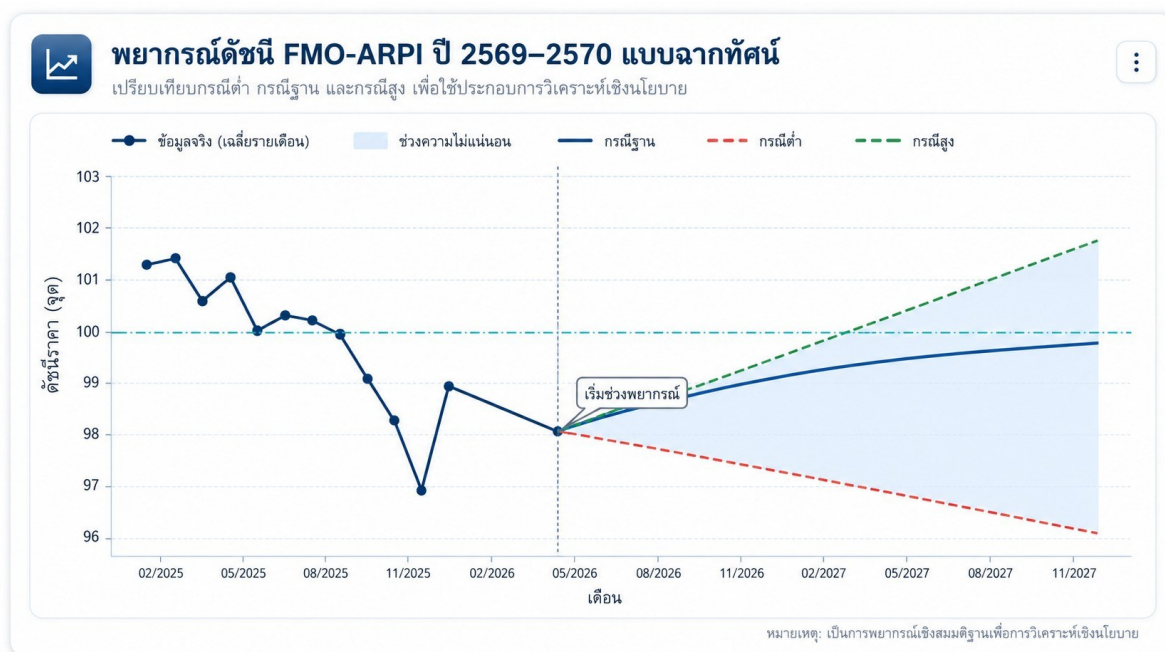
ฤดูกาลประมงและสภาพภูมิอากาศเป็นปัจจัยเฉพาะของภาคประมงที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้มักเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล กระแสน้ำ สภาพอากาศ ฝน และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ดังนั้น การตีความการเปลี่ยนแปลงของดัชนี FMO-ARPI จึงควรเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน เพื่อแยกผลของฤดูกาลออกจากแนวโน้มราคาที่แท้จริง

5.7 นโยบาย

ในเชิงนโยบาย การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ประมงช่วยให้องค์การสะพานปลาสามารถใช้ดัชนี FMO-ARPI เป็นมากกว่าตัวชี้วัดราคา กล่าวคือ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามภาวะตลาด ประเมินความเสี่ยงด้านราคา วางแผนการบริหารท่าเทียบเรือประมง สนับสนุนการให้ข้อมูลแก่ชาวประมงและผู้ประกอบการ และจัดทำระบบเตือนภัยล่วงหน้าเมื่อราคาสินค้าสัตว์น้ำเปลี่ยนแปลงผิดปกติ

บทที่ 6

การพยากรณ์แนวโน้มปี 2569-2570

ที่มา: วิเคราะห์และจัดทำจากข้อมูลดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ องค์การสะพานปลา โดยกำหนดค่าเฉลี่ยปี 2568 เป็นฐานเท่ากับ 100

การพยากรณ์แนวโน้มดัชนี FMO-ARPI ในช่วงปี 2569-2570 เป็นกระบวนการวิเคราะห์เชิงคาดการณ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินทิศทางการเปลี่ยนแปลงของราคากลางสินค้าสัตว์น้ำในอนาคต ภายใต้ข้อสมมติและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจประมงที่เกี่ยวข้อง การพยากรณ์ดังกล่าวมิใช่การทำนายผลลัพธ์ที่แน่นอนตายตัว แต่เป็นการประเมินแนวโน้มที่เป็นไปได้บนพื้นฐานของข้อมูลราคาในอดีต โครงสร้างตลาด ปัจจัยด้านอุปสงค์และอุปทาน ต้นทุนการผลิต ฤดูกาลประมง และปัจจัยภายนอก

6.1 เหตุผลในการใช้การพยากรณ์แบบฉากทัศน์

เนื่องจากข้อมูลราคาย้อนหลังยังมีจำนวนจำกัดและยังไม่มีข้อมูลปริมาณซื้อขายและมูลค่าซื้อขายจริงรายสินค้าอย่างครบถ้วนการใช้แบบจำลองเชิงสถิติที่ซับซ้อนเกินไปอาจทำให้ผลการพยากรณ์มีความคลาดเคลื่อนหรือขาดเสถียรภาพดังนั้นในระยะเริ่มต้นจึงควรใช้แนวทางการพยากรณ์แบบฉากทัศน์ควบคู่กับการวิเคราะห์แนวโน้มเชิงสถิติพื้นฐาน เพื่อให้สามารถอธิบายผลการคาดการณ์ได้อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเหมาะสมต่อการใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย

6.2 ฉากทัศน์การพยากรณ์

ฉากทัศน์	สมมติฐานหลัก	แนวโน้มดัชนี	นัยต่อการบริหาร
กรณี ต่ำ	ปริมาณสินค้าเข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ความต้องการบริโภคลดลง การแข่งขันจากสินค้าทดแทนหรือสินค้า นำเข้าเพิ่มขึ้น หรือเศรษฐกิจชะลอตัว	ดัชนีมีแนวโน้มต่ำกว่าค่าฐาน หรือ อ่อนตัวต่อเนื่อง	ควรเฝ้าระวังผลกระทบต่อรายได้ ชาวประมง และผู้ประกอบการ
กรณี ฐาน	อุปสงค์และอุปทานสมดุล ต้นทุนผลิตและขนส่งอยู่ในระดับบริหารจัดการได้ และไม่มี ความผิดปกติด้านฤดูกาลอย่างมีนัยสำคัญ	ดัชนีทรงตัวหรือฟื้นตัวอย่าง ค่อยเป็นค่อยไป	ใช้เป็นกรณีกลางในการวางแผน และรายงานสถานการณ์
กรณี สูง	ปริมาณผลผลิตลดลง ต้นทุนพลังงาน/โลจิสติกส์เพิ่มขึ้น หรือความต้องการจากท่องเที่ยว ร้านอาหาร และส่งออกเพิ่มขึ้น	ดัชนีมีแนวโน้มสูงกว่าปีฐาน	ควรติดตามว่าการเพิ่มขึ้นเกิดจาก ตลาดปกติหรือ ความเสี่ยงด้านอุปทานและต้นทุน

6.3 แนวโน้มด้านสถิติการประมงที่ควรติดตาม

แนวโน้มด้านสถิติการประมงในช่วงปี 2569–2570 ควรวิเคราะห์อย่างน้อย 4 มิติ ได้แก่ ปริมาณผลผลิต มูลค่าผลผลิต ราคากลาง และโครงสร้างชนิดสินค้า เพื่อให้การวิเคราะห์ไม่จำกัดอยู่เพียงระดับราคา แต่สามารถเชื่อมโยงกับภาวะเศรษฐกิจประมงโดยรวมได้

มิติการติดตาม	ประเด็นวิเคราะห์สำคัญ
ปริมาณผลผลิต	พิจารณาปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่า ผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ ต้นทุนทำการประมง และมาตรการบริหารทรัพยากร
มูลค่าผลผลิต	วิเคราะห์ว่ามูลค่าเพิ่มขึ้นจากราคาหรือจากการเปลี่ยนโครงสร้างสู่สินค้ามูลค่าสูง
ราคากลาง	ติดตามแนวโน้มดัชนีรวมและรายสินค้า โดยเฉพาะสินค้าที่ผันผวนสูง
โครงสร้างชนิดสินค้า	พิจารณาคุณภาพ แหล่งที่มา ขนาดสินค้า ความปลอดภัยอาหาร และความสามารถตรวจสอบย้อนกลับ

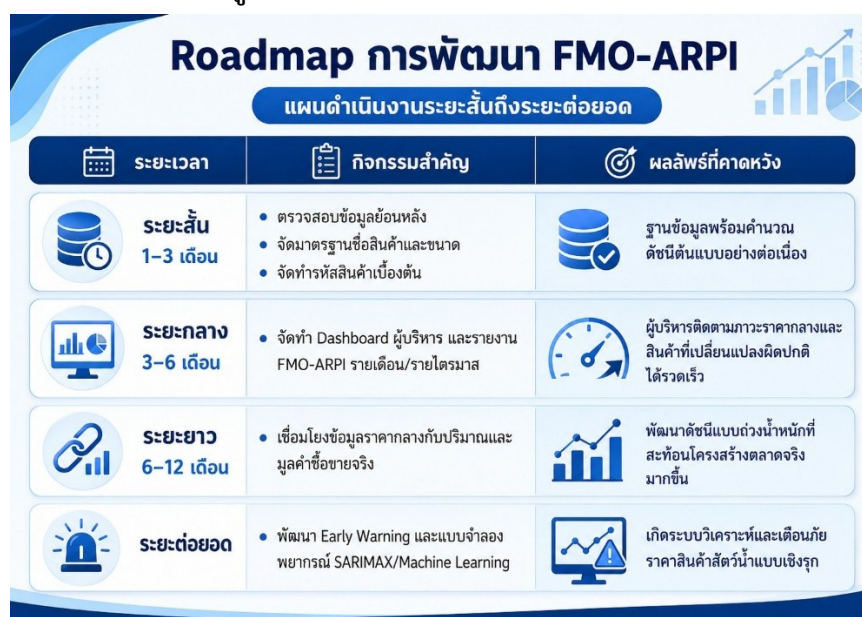
บทที่ 7

ข้อเสนอเชิงนโยบาย และแนวทางพัฒนา

7.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้บริหาร

1. จัดทำฐานข้อมูลราคากลางสินค้าสัตว์น้ำแบบดิจิทัล เพื่อให้สามารถจัดเก็บ ตรวจสอบ ประมวลผล และปรับปรุงข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ
2. พัฒนารหัสมาตรฐานสินค้า โดยจำแนกตามชนิดสัตว์น้ำ ขนาด คุณภาพ แหล่งที่มา และหน่วยวัด เพื่อให้ข้อมูลเปรียบเทียบข้ามช่วงเวลาได้ถูกต้อง
3. เชื่อมโยงข้อมูลราคากลางกับปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าและมูลค่าซื้อขายจริง เพื่อพัฒนาดัชนีจากแบบถ่วงน้ำหนักเท่ากันไปสู่ดัชนีถ่วงน้ำหนักตามความสำคัญทางเศรษฐกิจ
4. พัฒนา Dashboard สำหรับผู้บริหาร แสดงดัชนีรวม ดัชนีย่อย สินค้าที่เปลี่ยนแปลงผิดปกติ แนวโน้มระยะสั้น และค่าพยากรณ์
5. จัดทำระบบ Early Warning โดยกำหนดเกณฑ์แจ้งเตือน เช่น ดัชนีเปลี่ยนแปลงเกินร้อยละ 3 ต่อเดือน หรือราคาสินค้าสำคัญเปลี่ยนแปลงผิดปกติจากค่าเฉลี่ยย้อนหลัง
6. จัดทำรายงานสถานการณ์ FMO-ARPI รายไตรมาสเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง

7.2 Roadmap การพัฒนาระบบข้อมูลและดัชนี FMO-ARPI

ภาพที่ 9 Roadmap การพัฒนา FMO-ARPI

7.3 สรุปเชิงวิชาการ

การจัดทำดัชนีราคากลางสินค้าสัตว์น้ำ องค์การสะพานปลา หรือ FMO-ARPI เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับข้อมูลราคากลางให้เป็นเครื่องมือเชิงสถิติและเชิงนโยบายที่สามารถใช้ติดตาม ภาวะตลาด วิเคราะห์ แนวโน้ม และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างเป็นระบบในเชิงวิธีวิทยา การกำหนดปีฐานเป็นค่าเฉลี่ยปี 2568 เท่ากับ 100 และการกำหนดหน่วยวิเคราะห์เป็นชนิดสัตว์น้ำ $\times$ ขนาดสินค้า มีความเหมาะสมต่อการสะท้อนความแตกต่างของระดับราคาและโครงสร้างตลาดของสินค้าสัตว์น้ำ การใช้ดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักเท่ากันในระยะต้นแบบถือว่าเหมาะสมภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูล แต่ควรได้รับการพัฒนาไปสู่ดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณหรือมูลค่าซื้อขายจริงเมื่อฐานข้อมูลสมบูรณ์มากขึ้น

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นสะท้อนว่า ราคากลางสินค้าสัตว์น้ำโดยรวมมีความเคลื่อนไหวในกรอบจำกัด แต่มีแนวโน้มอ่อนตัวในบางช่วง โดยเฉพาะจากสินค้าบางรายการที่มีการปรับลดลงชัดเจน ขณะที่สินค้าหลายรายการยังคงมีเสถียรภาพด้านราคา การพยากรณ์ในช่วงปี 2569–2570 ภายใต้กรณีฐานชี้ว่า ดัชนีราคากลางมีแนวโน้มทรงตัวถึงขั้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ การพยากรณ์ควรได้รับการทบทวนอย่างต่อเนื่องตามข้อมูลจริง

ในเชิงนโยบาย องค์การสะพานปลาควรเร่งพัฒนาฐานข้อมูลราคากลางเชิงดิจิทัล เชื่อมโยงข้อมูลราคากับปริมาณและมูลค่าซื้อขายจริง และพัฒนาระบบ Dashboard พร้อมระบบ Early Warning เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลสถิติในการบริหารจัดการตลาดประมงได้อย่างทันเวลา โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

ภาคผนวก คณะผู้จัดทำ

นางสาวนิโรบล ตั้งเพ็ชร

หัวหน้าสำนักงานวิจัยและพัฒนา

นางสาวสุรีรา แดงวิสุทธิ์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ข

สำนักงานวิจัยและพัฒนา
ฝ่ายส่งเสริมและโครงการพิเศษ
องค์การสะพานปลา

